

Stručni rad
UDK: 336.7(049.3)
Datum primitka članka u uredništvo: 28. 2. 2019.
Datum slanja članka na recenziju: 17. 4. 2019.
Datum prihvaćanja članka za objavu: 27. 5. 2019.

August Cesarec, mag. oec.*

Naslov: FINANCIJSKE INSTITUCIJE I TRŽIŠTA

Autori: Vlado Leko i Alen Stojanović

Izdavač: Ekonomski fakultet Zagreb

Mjesto i godina izdanja: Zagreb, 2018.

Broj stranica: 394

Istraživanje financijskih institucija i tržišta predstavlja jedno od ključnih područja ekonomske znanosti zbog važnosti i utjecaja financijskih sustava na cjelokupno gospodarstvo. Kolegiji koji obuhvaćaju navedeno područje sastavni su dio nastave svih ekonomskih fakulteta te su posljedično i knjige s predmetnom tematikom među najvažnijima u ekonomiji. Riječ je o kompleksnoj tematici koja obuhvaća širok spektar institucija i tržišta s vrlo različitim poslovnim modelima, korištenim instrumentima i ciljevima uz stalnu pojavu novih važnih sudionika i inovacija na financijskim tržištima. Knjiga „Financijske institucije i tržišta“ djelo je dvojice autora s višegodišnjim predavačkim iskustvom i značajnim brojem objavljenih radova iz navedenog područja.

Knjiga je sadržajno podijeljena u 11 poglavlja pri čemu se može izdvojiti šest osnovnih dijelova: financijski sustav, središnje i poslovno bankarstvo te njihovi poslovi, nebankovne financijske institucije, financijska tržišta, platni promet i instrumenti te hrvatski financijski sustav. Uz navedeno, knjiga sadrži i predgovor, popis cjelokupne literature i ostalih izvora te bilješke o autorima. Sami izvori podataka te dodatna objašnjenja određenih ključnih pojmova navedeni su i u bilješkama. Dugogodišnje iskustvo autora može se prepoznati, osim u teorijskim postavkama, također i u mnogobrojnim primjerima te stručnim komentarima kroz sam tekst i 46 zasebnih prikaza.

Prva dva poglavlja knjige predstavljaju uvod u područje financijskih sustava. U prvom poglavlju (Financijski sustav) obrađuju se ključne karakteristike, ciljevi i funkcije financijskog sustava, vrste i strukturiranje financijske imovine, razlika između izravnog i posredovanog financiranja, kao i bankovno te tržišno utemeljenih financijskih sustava. Poglavlje 2 (Financijske institucije) pruža uvid u vrste i grupiranje financijskih institucija. Dodatno su, na konkretnom primjeru Sjedinjenih Američkih Država, objašnjeni razlozi i posljedice promjene u strukturi financijskih institucija.

* August Cesarec, mag. oec., asistent na Katedri za Financije, Ekonomski fakultet Zagreb, 10 000 Zagreb, Trg J. F. Kennedyja 6

Poglavlja 3 - 7 posvećena su ključnim monetarnim financijskim institucijama, središnjoj banci i poslovnim bankama te bankovnim i kreditnim poslovima. Općenite karakteristike i ključne funkcije središnjih banaka tema su poglavlja 3 (Središnje bankarstvo). Posebno potpoglavlje posvećeno je Hrvatskoj narodnoj banci te njezinoj organizaciji, ciljevima i funkcijama čime se tematika dodatno približava čitatelju. Poglavlje 4 (Banka) definira banku kao najvažniju financijsku instituciju te upućuje na njezine posebnosti i razlike u odnosu na ostale institucije. Osim navedenoga, pozornost se posvećuje regulaciji, okrupnjavanju banaka te drugim važnim aktualnim temama iz područja bankarstva. Kao nastavak navedenoga, poglavlje 5 (Bankovni poslovi) predstavlja detaljan uvid i prikaz temeljnih vrsta bankovnih poslova: pasivnih, aktivnih te uslužnih i izvanbilančnih poslova banaka. Krediti banaka, najvažniji aktivni poslovi, detaljno su analizirani u poglavlju 6 (Kreditni poslovi banaka) koje sadrži prikaz važnosti i uloge bankovnih kredita, ključnih kratkoročnih i dugoročnih kredita banaka te njihovih karakteristika, kao i procedure odobravanja, određivanja cijene kredita te kreditnog rizika. U sedmom poglavlju (Kreditni odnosi s inozemstvom i sustav financiranja izvoza) dodatno je pojašnjena uloga banaka te specijaliziranih institucija u kompleksnim kreditnim odnosima s inozemstvom.

U poglavlju 8 (Nebankovne financijske institucije) obrađen je širok spektar ostalih financijskih institucija. Na početku su obrađene monetarne financijske institucije koje nisu obrađene u prethodnim poglavljima odnosno depozitne štedne institucije koje su svojim osnovnim karakteristikama najbližije poslovnim bankama. U daljnjem tekstu obrađene su nedepozitne financijske institucije, primjerice mirovinski i investicijski fondovi, osiguravatelji života i imovine te financijske kompanije. S obzirom na važnost državnih i državno podupiranih financijskih institucija posebna pozornost posvećena je njihovoj ulozi u financiranju namjena s javnim interesom. Različite vrste financijskih tržišta obrađene su u poglavlju 9 (Financijska tržišta). Prikazane su ključne karakteristike i razlike između primarnih financijskih tržišta s novim izdanjima vrijednosnica i sekundarnih tržišta te su izdvojeni novčano tržište, tržište kapitala te devizno tržište kao ključne vrste financijskih tržišta. S obzirom na sve veću važnost financiranja tehnikom sekuritizacije i ona je detaljno analizirana u sklopu ovog poglavlja.

Poglavlje 10 (Platni promet) sadržajno se može podijeliti na dva dijela. U prvom dijelu objašnjeni su pojam i vrste platnog prometa te platni sustavi i infrastruktura plaćanja u Europskoj uniji i Republici Hrvatskoj. Teme drugog dijela poglavlja su mnogobrojni instrumenti domaćeg i međunarodnog platnog prometa, primjerice dokumentarni akreditiv, bankovna garancija, dokumentarna naplata i mjenica. Detaljno su objašnjene ključne karakteristike, sadržaj, primjena kao i podvrste svakog izabranog instrumenta platnog prometa. Hrvatski financijski sustav predstavljen je u zadnjem poglavlju knjige (Hrvatski financijski sustav). Osim Hrvatske narodne banke, koja je detaljno analizirana u poglavlju dva, poglavlje sadrži prikaz ključnih financijskih institucija u Republici Hrvatskoj, uključujući i relevantne financijske pokazatelje njihovog poslovanja. Prikazan je stupanj razvijenosti hrvatskog financijskog sustava, ključne povijesne odrednice te promjene koje su utjecale na današnje stanje. Poglavlje sadrži detaljan prikaz kreditnih i nekreditnih financijskih institucija te financijskih tržišta u Republici Hrvatskoj.

Knjiga „Financijske institucije i tržišta“ jasno je i logički sadržajno koncipirana te naslovi poglavlja i potpoglavlja čitatelja upućuju na temu svakog dijela knjige. Sve cjeline obiluju praktičnim primjerima i aktualnim podacima najrazvijenijih financijskih tržišta i

zemaļa, uz kritiĉke osvrtē autora na odreĊene teme i pojmove. Dodatnom razumijevanju pridonosi i vizualno isticanje kljuĉnih pojmova i sadržaja, kao i mnogobrojni grafiĉki prikazi, tablice i sheme. Za odreĊene pojmove prikazano je podrijetlo rijeĉi ili engleski izrazi, što pridonosi kvaliteti te se ĉitatelja upućuje i na dodatne izvore ako Źeli saznati više o nekom području. Jezik knjige vrlo je jasan i razumljiv, što omogućuje razumijevanje sadržaja i ĉitateljima kojima ovo područje nije primarni interes ili struka. Kljuĉni pojmovi su vizualno istaknuti u samom tekstu i detaljnije objašnjeni u bilješkama. Svojom sveobuhvatnošću, analizama, aktualnošću sadržaja, ali i kvalitetom, knjiga je usporediva s najpoznatijim djelima ove vrste u svijetu.

Navedena knjiga, osim studentima za svladavanje istoimenog kolegija, svakako će koristiti znanstvenoj, stručnoj, ali i općoj javnosti. U suvremeno doba, financijska edukacija predstavlja obvezan dio svakog obrazovnog procesa i praktiĉki je postala dio opće kulture svakog pojedinca. Zbog toga će knjiga „Financijske institucije i tržišta“, s obzirom na svoj sadržaj, jasnoću pisanja i praktiĉne primjere, biti zanimljivo štivo mnogobrojnim ĉitateljima, omogućiti kvalitetniju financijsku edukaciju te razumijevanje odrednica i odnosa između razliĉitih financijskih institucija i tržišta.